

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 173 | Tarih 9-15 Ekim, 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 12 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

11 Ekim: Geçtiğimiz hafta kemik kanserinden hayatını kaybeden Yusuf Kerim Sayın'ın annesi, Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla aldığı cezayı tamamlamak üzere Pazartesi günü Sakarya'da polis tarafından gözaltına alındı.

11 Ekim: ÖHD Ankara Şubesi'nden Avukat Şevin Kaya, şartlı tahliye hakkı olan siyasi mahpusların idare tarafından "mülakat" adı altında yargılandığını belirtti.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

9 Ekim: "Dünya Kadın Yürüyüşü" kapsamında 8 Ekim'de Tandoğan Meydanı'nda yapılması planlanan yürüyüş ve Anıtpark konserleri Ankara Valiliği tarafından yasaklandı.

10 Ekim: İstanbul'un Başakşehir ilçesine bağlı Şahintepe Mahallesi'nde kentsel dönüşümüne karşı eylem yapan göstericilere cop, biber gazı ve plastik mermi ile müdahale eden polis, 10 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı.

11 Ekim: Halkların Köprüsü Derneği tarafından düzenlenen 3. Uluslararası Mülteci Film Festivali'nin İzmir Ahmet Adnan Soygun Sanat Merkezi'nde gerçekleştirilen kapanış konserinde, Bajar'ın sahnede olduğu sırada salonda geleneksel Kürt dansı olan halay çekildiği gerekçesiyle konserin durdurulması talep edildi.

12 Ekim: Mardin Valiliği 12 Ekim 2023 tarihinde yaptığı açıklama ile 13 Ekim 2023 tarihinden itibaren 7 gün süreyle her türlü toplantı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, açık ve kapalı yer toplantısı ve benzeri türdeki tüm etkinlik ve faaliyetlerin yasaklandığını duyurdu.

12 Ekim: Türk polisi Perşembe günü ülkenin güneydoğusunda, Türk ordusunun Suriye'nin kuzeydoğusunda devam eden hava saldırılarını protesto etmek için gösteri düzenleyen en az 40 kişiyi gözaltına aldı.

12 Ekim: İzmir'de bir mahkeme, Boğaziçi Üniversitesi protestolarını desteklemek amacıyla düzenlenen bir gösteriye katıldıkları gerekçesiyle dört kişiye çeşitli hapis cezaları verdi.

13 Ekim: 14-15 Ekim tarihlerinde Eskişehir Odunpazarı'nda gerçekleştirilmesi planlanan Octoberfest, etkinlik duyurusunun yayınlanmasının ardından başta

sendikalar olmak üzere bazı çevreler tarafından hedef gösterilmesi üzerine Eskişehir Valiliği tarafından yasaklandı.

14 Ekim: Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Dilimli kırsal mahallesinde at trafolarının sökülmesine karşı yapılan eyleme müdahale eden jandarma, aralarında mahalle muhtarının da bulunduğu 6 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

9 Ekim: Şanlıurfa'da küçük yaşta çocuklara "zikir" sırasında işkence yapıldığına dair en az 1 haber Şanlıurfa 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle engellendi.

10 Ekim: Horasan Sulh Ceza Hakimliği, AKP'li Horasan Belediyesi'ne yönelik ikinci yolsuzluk operasyonu ile ilgili en az bir haberi kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle engelledi.

10 Ekim: Konya Selçuk Üniversitesi ve rektörüyle ilgili en az bir köşe yazısı Konya 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle engellendi.

11 Ekim: Bir Türk mahkemesi, Kürt siyasetçi ve eski milletvekili Sebahat Tuncel'in 2016 yılında yaptığı bir konuşma nedeniyle ülkenin cumhurbaşkanıyla bağlantılı olduğu iddia edilen paramiliter bir örgüte tazminat ödemesine karar verdi.

14 Ekim: Aydın'da bir mahkeme, sosyal medya üzerinden halkın dini değerlerini aşağıladıkları iddiasıyla gözaltına alınan üç gençten ikisinin tutuklanmasına, birinin ise adli kontrol şartıyla serbest bırakılmasına karar verdi.

12 Ekim: Bakırköy 3. Sulh Ceza Hakimliği, gazeteci Murat Ağirel'in Kanal İstanbul'un geçeceği alanda ne kadar arsa satıldığı ve kimlerin arsa aldığına ilişkin yazısıyla ilgili en az 3 habere kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişimin engellenmesine ve silinmesine karar verdi.

13 Ekim: İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı İsmail Uçar'ın Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği'ne adliyedeki rüşvet çarkına ilişkin sunduğu raporla ilgili en az 3 haber, İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından önce kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle engellendi, ardından ek bir kararla haberlerin silinmesine hükmedildi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

13 Ekim: Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) Perşembe günü Türkiye'yi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarına uymaya çağırarak ve hayırsever işadamı Osman Kavala'nın derhal serbest bırakılmasını talep eden bir karar kabul etti.

14 Ekim: Ankara polisi, telefonla aldığı isimsiz bir ihbar üzerine aralarında Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) üyesi avukatların da bulunduğu 20 kişiyi terörle bağlantılı suçlamalarla gözaltına almak üzere evlerine baskın düzenledi.

KÜRT AZINLIK

10 Ekim: Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük terör saldırısının sekizinci yıldönümünde, kurbanların ailelerinin avukatları davada şeffaflığın sağlanmaması, ana şüphelilerin tutuklanmaması, daha önceki ipuçlarının göz ardı edilmesi ve mahkemeden delil ve istihbarat raporlarının saklanması nedeniyle hesap verilmesini talep etmeye devam ediyor.

DİĞER AZINLIKLAR

13 Ekim: LGBT savunuculuk grubu KAOS GL, Türkiye'de her 10 LGBT bireyden dokuzunun düzenli olarak dijital şiddete maruz kaldığını ortaya koyan bir rapor yayınladı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

9 Ekim: Ankara Sincan Kadın Cezaevi'nde bulunan 39 siyasi mahpus, hasta mahpusların serbest bırakılması için düzenlenen 3 günlük yemek boykotu nedeniyle haklarında açılan disiplin soruşturması kapsamında 1 ay iletişim haklarından mahrum bırakılma cezasına çarptırıldı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

13 Ekim: Türkiye'nin batısındaki bir cezaevinde gardiyanların, kısa bir süre önce terör suçlamasıyla tutuklanan Kürt yanlısı Halkların Demokratik Partisi (HDP) il yöneticisi Berna Çelik'e çıplak arama yaptığı ve sözlü saldırıda bulunduğu iddia edildi.